

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק

אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זצוקללה"ה

גליון מ"ח

[תש"ע]

שנה כ"ד

שיעור חומש ורש"י פרשת ראה תשל"ה לפ"ק

מקץ שבע שנים תעשה שמיטה, וזה דבר השמיטה וגו', אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך ה' בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה לרשתה, רק אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך לשמור לעשות את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, כי ה' אלקיך ברכך כאשר דבר לך וגו'. ורבו הדקדוקים בפרשה זו, וכן צ"ל"ב המשך הכתובים וכפל הלשון כי ברך יברכך וגו' כי ה"א בריך וגו'.

ובתחילת הפרשה, ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום, ואת הקללה אם לא תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלקים אחרים אשר לא ידעתם. ולכאורה מ"ש וסרתם מן הדרך וגו' יתורא היא, שהרי אמר לפני כן אם לא תשמעו אל מצוות ה"א, וכן יש לדקדק במה שדיבר הכתוב באופן של כלל ופרט, והול"ל ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה אשר תשמעו וקללה אם לא תשמעו.

ובהקדם נבאר אומרינו בכרכת טל וגשם, לברכה ולא לקללה, וקשה למה הוצרך לומר ולא לקללה, הלא אם ברכה היא אינה קללה, דבשלמא אם אמר לא לקללה אלא לברכה הרי זה כאומר לא זו אף זו, אבל כשאומר לברכה ולא לקללה הו"ל זו ואין צריך לומר זו.

והנהגה אנו אומרים בכרכת החודש יה"ר מלפניך שתחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה וכו' ותתן לנו חיים ארוכים חיים של שלום וכו' ומסיימים חיים שימלא הש"ת כל משאלות לבנו לטובה, ולכאורה קשה הלא כבר נפרטו כל הבקשות לפרטיהן ולמה שבים ומבקשים על כל משאלות לבנו לטובה.

אך הענין האמיתי בזה הוא, דהנהגה כשאנו מתבוננים בהנהגת הבוכ"ע המהוה כל ההוויות ארון כל המעשים ברוך הוא וברוך שמו, נוכחים אנו לראות כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב (שמו"א טו, ז), דהיינו שאין אדם מסוגל לדעת לנכון אחרית דבר מראשיתו אם הדבר שעושה הוא טוב עבורו או לא, והרבה

מקרים יש שהאדם סבור כי הוא מאושר במנת חלקו ולבסוף אחרי כמה שנים ולפעמים כבר אחרי כמה ימים מתוודע לו כי שגה ברואה, וכגון שקונה סחורה במחיר מוזל מאד והוא בטוח כי מזה יתעשר בניקל ולבסוף מתברר כי הסחורה גרועה ביותר ולא ימצאו לה קונים, או שלוקחים ממנו בהקפה ואין פורעין לו, ומפסיד את כל כספו, או שח"ו גולנים אורבים עליו וחומסים ממנו את כל הרווחים, ואם מלכתחילה לא היה משקיע את כספו במסחר ההוא היה מונע ממנו הרבה צרות ועגמת נפש, ונמצא כי האושר המדומה לא היה כי אם אסון גדול בשבילו רח"ל, והעוסקים במשא ומתן מזדמנים להם מדי יום ביומו מקרים כאלו.

ובן הוא בנוגע לזיווגים, הכי יוכל אדם לדעת מראש אם ידורו יחדיו באהבה ואחות ושלוש וריעות, ואם מזיווג זה יוולדו ילדים ונכדים, ואם יהיו בבריאות השלימה, ומשל למה הדבר דומה לקפילא שמכנים לקדירה בשר וירקות ברצונו להכין תבשיל של חמין, שאי אפשר לו לדעת מראש אם התבשיל יעלה יפה או שמא יקדיח, וכמו"כ אמנם יתכן כי מצא אשה מצא טוב ונפיק מינייהו זרעא מעליא ויראה בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, אך גם אפשרי הדבר כי נשתקעו בבוץ שא"א להחליץ ממנו ויקללו את היום שבו התחתנו, רח"ל, והכל גלוי וידוע רק לפני המגיד מראשית אחרית שממנו מבקשים שהוא יתן שם טוב ושארית לאלו דברי התנאים והברית.

ובך הוא בכל פרט ותנועה מחיי האדם, כי מי הוא האדם אשר חננו השי"ת ברוח הקודש שיוכל לדעת עתידות. וזכרני בקטנותי שהייתי בחדרו של כ"ק אאמו"ר זי"ע בשעה שקיבל פתקאות, ונכנס אליו יהודי ותיק וחסיד בשם ר' ראובל'ה ביסמשוב ע"ה, שכמדומני עוד היה מהמסתופפים בצילו של זקה"ק מצאנו זי"ע, ופנה לאאמו"ר וא"ל בדרך צחות, רבי, הרי ידוע לכל כי הרבי הוא בעל רוח הקודש, ולרבי יש מספיק רוח הקודש בשביל כל העולם כולו, אני הייתי נותן לרבי כמה מאות רייניש ובלבד שימכור לי מעט מרוח קדשו, כי לעסקים שלי זה כל כך נחוץ לי, וכבת שחוק עלתה אז על שפתיו של אאמו"ר.

ובעין זה שמעתי מהרה"ק מנאסויד זי"ע עובדה ששמעה בעצמו מפי הרב מזוראנאב (עירה סמוכה לעיר קאשי, שעוברים דרכה בנסיעה מקאשי לצאנו), והרב הנ"ל היה מחסידיו הגלגלים של זקה"ק מצאנו זי"ע והיה ת"ח מופלג, ופ"א נזדמן לשם דוה"ק מדוקלא זי"ע בדרך נסיעתו לצאנו, והרב מבראנאווא הנ"ל עוד היה אז אברך הסמוך על שולחן חותנו, וביקש ממנו שיקחנו עמו לצאנו והסכים, ובדרך נסיעתם שוחחו ביניהם בדברי תורה ופתח האברך והקשה תמיהה עצומה על דברי התוס' במקום מסוים, [ודוה"ק מדוקלא מלבד צדקותו וקדושתו היה לו גם מוח חריף מאד ונודע כגאון עצום], ולאחר העיון השיב לו

דוזה"ק תירוץ על קושייתו, אולם האברך דחה את דבריו ממקום אחר, וכך פלפלו בקושיא זו במשך כל הדרך.

בהגיעם לצאנו כאשר נכנס הרה"ק מדוקלא אל הקודש פנימה נתלווה אליו גם האברך הנ"ל, וראה איך שזקה"ק קדמו בחביבות רבה, [שהגם שהיה צעיר בהרבה שנים מזקה"ק החשיבו מאד], ואז פתח זקה"ק ואמר לו, דוקלער רב, ברצוני להציע לפניך את דברי התוס' במקום פלוני שהם לכאורה מוקשים מאד, וחזר בפניו את כל קושייתו של הרב מבראנאווא, ושוב אמר, הגם שאפשר היה ליישבם באופן זה מ"מ אכתי תיקשי ממקום פלוני, וכך חזר בפניו את כל הפלפול שפלפלו ביניהם במשך כל הנסיעה, והרה"ק מדוקלא התפעל מאד למשמע אזנו, ונענה ואמר לו, אחי, זה ידוע לי מכבר כי יש לך רוח הקודש ואתה רואה מקצה העולם ועד קצהו, אולם זאת שאתה מסתכל בדיוק מה שאני מדבר בבראנאווא זאת לא עלתה על דעתי, השיבו זקה"ק וכי למה תתפלא, לפעמים מזדמן ומכוונים יחוד פלוני אז אפשר לראות ולשמע כל מה שנעשה בכל העולם כולו, א"ל הרה"ק מדוקלא אולי ילמדני אחי שאדע ג"כ יחוד זה, הסכים זקה"ק ומיד פתח והסביר לו את היחוד, והאברך הנ"ל עמד מן הצד כל הזמן אבל לא יכול היה להבין את מה שאמר זקה"ק.

בצאתם משם שאל הרב מבראנאווא את דוזה"ק מדוקלא אם הוא הבין את היחוד, וכשענהו שהבין התחיל להפציר בו אולי יואיל ללמדו את הכוונות הללו, השיבו הרה"ק מדוקלא אילו הייתי יודע כי תשאר כל ימך על התורה ועל העבודה ותהא תורתך אומנותך ותהיה דבוק בהשי"ת כמו שאתה עכשיו הייתי מלמדך בחפץ לב, אולם אתה הרי עדיין אברך צעיר לימים, ולא אוכל לדעת לבטח מה יהא בסופך, ואולי בעתיד תחליט להיות סוחר, ותכוין את היחוד ותראה מסוף העולם ועד סופו, וכשתראה כי סחורה פלונית שהיא בזול עומדת לעלות במחיר תקננה וכדו', ואתה עוד עלול להפסיד לכל הסוחרים ולהחריב את העולם כולו, על כן לא אוכל ללמדך את היחוד הזה.

והחכם מכל האדם אומר (קהלת י"א, ה) כאשר אינך יודע מה דרך הרוח כעצמים בבטן המלאה ככה לא תדע את מעשה האלקים אשר יעשה את הכל. ועם כל ההמצאות שממציאים (הרוחות והשרים) היום, שהם סבורים כי הם יודעים כבר הכל, עכ"ז לדעת באשה מעוברת אם תלד זכר או נקיבה בואת מתעתעים המה, ולעולם לא יוכלו לידע בברור מה שלא רוצה הבוכ"ע שידעו, ויש מעמים נגלים ונסתרים מדוע רוצה השי"ת שדברים מסוימים ישארו נעלמים ומכוסים מבני האדם, אם מפני שלא יוכל העולם להתקיים בכה"ג או משאר סיבות.

אמנם אצל צדיקים ראו בחוש כי הם ידעו מראש אם זכר תלד או נקיבה, וכשהיו באים לשאול את זקה"ק מצאנו זי"ע איזה שם יתנו כשיוולד התינוק היה אומר שם של זכר או שם של נקיבה ומוזה היו יודעים בכירור אם זכר הוא או נקיבה, [ודוה"ק משינאווא זי"ע לא היה נוהג כן, אלא היה מקפיד שלא לומר איזה שם לתת, וזאת במי שלא נתקיימו בניו ל"ע], וכ"ק אאמו"ר היה נוכח פעם כשבא אחד לשאול את זקה"ק איזה שם יתן לתינוק שעומד להוולד אצלו, והשיבו זקה"ק תקרא לו יעקב, והלה כנראה לא היה מחוכם ביותר ושאל שוב ומה יהיה אם תוולד בת, השיבו זקה"ק גם אז תקרא לו יעקב..., הייתי יכול להאריך כל הלילה בענינים נפלאים ממה שאני יודע וממה ששמעתי מגדולת כח הצדיקים אשר עליהם נאמר (עמוס ג, ז) כי לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, אך אכ"מ.

וכך הוא בהרבה ענינים מעניני עוה"ז, שרצון הבורא הוא שלא יוכלו בני אדם לדעת כלום מראש, ועולם כמנהגו נוהג, שהסוחרים קונים למרות שאינם יודעים מה צופן העתיד בחובו, ועליהם לשים כמחונם בהשיות שאם נגזר עליהם להרויח יצליח העסק ואם חלילה לא יפסידו, וכך הוא בעניני זיווגים ובכל מילי דעלמא.

ברם, מצינו בנמ' בכמה מקומות (הגינה טו, א ועוד) שעשו חכו"ל סימנים לעצמם ושאלו לינוקא פסוק לי פסוקך, ומהפסוק שהשיב ידעו את העתיד להיות, שהחכמים כששאלו לתינוק פסוק לי פסוקך היתה להם ידיעה להבין מתשובת התינוק מה שעתיד להיות, ועי' חולין צ"ה ע"ב אעפ"י שאין נחש יש סימן עיי"ש (עי' ספר חסידים סי' רמ"ד, וטוש"ע סי' קע"ט ברמ"א סעיף ד'). וג"ל דה"ה י"ל שהמבחן הנכון שעל ידו יוכל האדם להכריע אם אכן טוב הדבר שעושה או לא הוא כשיראה מהי התוצאה ממעשיו, שאם נצמח עי"ז קידוש השם וכבוד שמים מתרבה, ומרגיש בנפשו כי מעכשיו תפילתו עולה יפה יותר ולימודו הוא ביתר שאת, ולא נגרם ממעשיו לא ביטול תורה ולא ביטול תפילה ולא שום מניעה מעבודת ה', והכל מתנהל למישרין, סימן הוא כי טוב הדבר שעושה ומעשיו רצויים, כי מדבר שהוא טוב צריך להיות נצמח טובה גם לעבודת ה', כי מה שהוא טוב בגשמיות צריך להיות טוב גם ברוחניות, וכשעוסק במסחר ורואה שהעסק שעושה אינו גורם לו ח"ו לחילול שבת ויו"ט, ואיננו נכשל בסרך גזל וגניבה ואונאה וריבית, והכל מתנהל למישרין, סימן הוא שמן השמים רוצים להטיב עמו, משא"כ כאשר רואה כי משעה שהתחיל בעסק זה נגרמים לו הפרעות מתורה ותפילה תמידין כסדרן, ל"ע, ידע על נכון כי לא רק ברוחניות אין העסק הזה טוב בשבילו אלא גם בגשמיות סופו שהעסק הזה יתמוטט ויפסיד הכל, ל"ע.

ולבן במערבא כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא, מצא דכתיב מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' (משלי יח, כב), מוצא דכתיב (קהלת ז, כו) ומוצא אני מר ממות את האשה וגו' (ברכות ה, א). וצריך ביאור פשר השאלה. אך נראה כי היתה זו שאלת חכם חצי תשובה, ובשאלתם נרמזת גם התשובה, דבמערבא כשהיו רוצים לדעת אם אכן מצא אשת חיל ויתברך בבני חיי ומוזני רויחי, היעלה הזיווג הזה יפה לבנין עדי עד, שאלוהו האם הנך מרגיש בנפשך כי מאז שמצא אשה מצא טוב, אין טוב אלא תורה (ברכות ה, א), שהלימוד שלך הולך טוב יותר ויש לך יותר חשקות התורה, ולבך נמשך לכל עניני היהדות ומעשים טובים, ומיד למחרת הנישואין מיהרת לעשר את הנדוניה שקיבלת, ובבוקר השכמת קום לעבודת הכורא וטבלת במקוה ולא איחרת זמן קריאת שמע, ועוד הספקת להתפלל במנין הראשון, ונתלהב לבך בהעלותך על לבך כי הנך הולך כבר להתעמף במלית גדול, אז סימן הוא כי מצאת טוב.

מה שאין כן רח"ל כאשר ומוצא אני מר ממות את האשה, שמא מצא את האשה הכל אצלו מר ממות ל"ע, ועדה"כ (ירמיה ב, יט) כי רע ומר עובך את ה' אלקיך, שהוא כבר מתחיל לקום ממשכבו כשהחמה באמצע הרקיע, וכל היום איננו מסוגל לפתוח ספר ללמוד בו, והזמן מתבטל והולך, ולומד עוד פחות ממה שלמד בימי בחרותו, וכל מה שנוגע לעבודת ה' מר בפיו, סימן בדבר כי ממות שהזיווג הזה הוא ח"ו מהסמ"א סטרא דמותא, שהוא יורד ומתעה ועולה ומרגיז נוטל רשות ונוטל נשמה (ב"ב פז, א), שאם נגרם לך לעזוב את ה' אלקיך ודבר שבקדושה מר בפין סימן הוא כי 'ממות' הוא ולא מסטרא דחיי, שאם אינו מתנהג באופן שתרגיש מיד התעוררות לטובה, אלא אדרבה מאז שמצאת אשה הנך הולך מטה מטה, סימן בדבר שמזה הזיווג לא יצא דבר טוב, ל"ע.

וזהו הסימן שנתנו במערבא, שכל דבר שאינך יודע איך יגמר הענין עליך להביט מיד כיצד מתחיל הענין ומה הם התוצאות, וזהו סימן כדרך פסוק לי פסוקך, שאם מתנהג לטובה בעניני היהדות אות היא כי מסטרא דקדושה הוא, טוב ה' לכל (תהלים קמה, ט), אבל אם זה מונע מיהדות סימן כי יד מלאך המות באמצע ולא ייטב הדבר באחריתו, ו'מדרג זה לא יצאו לחיים', וזהו סימן מובהק שנתנו לנו חכמי התורה.

ובגון כשהולך אדם לעשות מסחר כלשהו, ובדיוק מזדמנים לשם עשרה אנשים ומחליטים שכעת השעה מוכשרת להתפלל מנחה, או ללמוד את הדף היומי, או שהשיחה מתפתחת בעניני מעשי הצדיקים ותורתם, סימן בדבר כי בעסק זה תחול הברכה, ותודה להשי"ת על שהברכה הזאת מגעת ממקום גבוה, והראיה, שהרי היא באה ביחד עם תורה, וכמ"ש הרה"ק מלובלין ז"ל (ע"י זרע קודש פרשת וישלח ד"ה קטונתי) שהשפע הבא מן השמים ממולא בכל טוב

ברוחניות ובגשמיות, משא"כ כאשר רח"ל מרוב ששקוע בעסק הוא שוכח להתפלל מנחה, או שבדיוק באותה שעה נכנסות נכריות לשם, או שרואה כי השיחה איננה נוסבת על דברי תורה אלא על הבל ורעות רוח, מעסק כזה יש לברוח כמטחוי קשת, כי סופו שיתחרטו עליו, וזה ברור כשמש, וכל יהודי העוסק במסחר חייב לדעת מזה, שאם רואה שהכל מתנהל עצהיו"ט ואיננו בא מזה לעבירות סימן בדבר כי מצא טוב שהוא מסמרא דטוב, אבל כשנגרר ח"ו עי"ז לעבירות, אפילו שאיננו אשם בדבר וברצונו לא באה לו, עכ"ז סימן בדבר כי צרה היא ויש להתרחק ממנה כמה שאפשר, שהלא רואים כי זה מתחיל כדאמרי אינשי 'ברגל השמאלית', ואצל יהודי לא צריך להיות ככה, ואין זאת אלא כי מורים לו שהעסק הזה לא יגמר בכי טוב.

ויפירש בזה דברי המדרש (ב"ד נמ, יב) לעת ערב לעת צאת השואבות, א"ר הונא בשעה שאדם הולך ליקח אשה ושמע קל כלביא מנבחים הוא מצית מה אינון אמרין לעת ערב לעת צאת השואבות. וכבר פירשתי בכמה אנפין ע"ד נגלה וע"ד רמז, וכעת נ"ל דהנה אליעזר עבד אברהם בלכתו לתור אחר רבקה עשה לעצמו סימן (בראשית כד, יג) הנה אנכי נצב על עין המים וגו', והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אותה הוכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני וגו', והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו וגו', וקשה דאם משום ניחוש עשה כן א"כ למה בחר לעצמו סימן זה דייקא, והלא יכול היה לנחש אם ירדו גשמים באותו יום, או שאם תבא לבושה בלבוש בלתי צנוע לא יקתנה ואם תהיה לבושה כבנות ישראל יקתנה.

ולדרבנו י"ל כי לא משום ניחוש עשה אליעזר כן, אלא שזה היה הסימן שלו לדעת ההצליח ה' דרכו אם לא, דכלל זה היה נקוט בידיו, שאם אכן הולך הוא בדרך הטובה והישרה צריך לצאת מזה תיכף ומיד בהתחלת העסק איזה דבר טוב אי שיצמח מזה איזה קידוש השם, כי אם באמת זהו הזיווג של יצחק אבינו שמהם יצאו זרע אברהם יצחק ויעקב חייב הדבר להתחיל מיד בדבר טוב, ולכן עשה לעצמו סימן שאם כשיבקש ממנה להשקותו תיענה לו מיד ברצון ותגמול עמו חסד, ותיכף תאמר לו כי גם לגמליו תשקה מפני שיוודעת כי צער בעלי חיים דאורייתא (שבת קכח, ב), ונמצא כי הוא היה המסייע בדבר שתתקיים מצוה על ידה, אזי אם אפילו בעיר טמאה כארם נהריים קורה לו כדבר הזה שמצוה מקדמת את פניו מיד עם בואו לשם ומצוה זו גוררת מצוה אחרת והכל מתנהל באופן יפה, יש בכך הוכחה ברורה כי הנחה אותו השי"ת בדרך אמת, ואות היא כי הצליח ה' דרכו והשי"ת עושה חסד עם אדוניו, ואף

אם אין היא הנערה המיועדת ליצחק מ"מ ברי לו כי הוא הולך בדרך טובה וימצא כאן את מבוקשו.

משא"ב אילו היה פוגע בנערה ומבקש ממנה לשתות והיא היתה משיבה לו, הלא הנך בריא אולם ואני הנני בת ג' שנים, למה שאני אטרח לשאוב מים בשבילך, מזה היה אליעזר מסיק מיד כי עליו לפנות ולהסתלק מן המקום הזה, דהגם כי יתכן שאין זו הנערה אבל ישנה בעיר הזאת נערה אחרת שהיא בן ראוייה ליצחק, ולמה לו להחליט מיד כי לא הצליח ה' דרכו, אמנם כיון שרואה שמיד בראשית דרכו פגע במרשעת המקניטה אותו בדברי קנטור וממאנת לתת לו לשתות, ונמצא כי הוא היה הגורם לשים מכשול לפני עור, א"כ נפתח הדבר בעבורה, וכיון שכן סימן בדבר שאין בזה הצלחה, ומיד היה לו לארוז את הפציו ולחזור להודיע לאברהם אדוניו שהשליחות לא היתה מוצלחת וצריכים לחפש את זיווגו של יצחק במקום אחר.

והנה דרכם והילוכם של יראי ה' שומרי התורה שהם מקדשים ומטהרים את פיהם ונזהרים מכל סרך דיבור שאינו הגון, ועד"ש (שבת קיג, ב) וכי דרכו של בעוז לשאול בנערה, והתוה"ק ניתנה בלשון הקודש, ואמרו הראשונים שנקראת בן כיון שזהו הלשון היחידי שמחלק בין זכר לנקיבה, וכשמדברים ממישהו אפשר להכיר אם המדובר מזכר או מנקיבה, וניכר עם מי מדברים, וכשישמעו אחרים שאחד מדבר בלשון נקיבה ידעו שלא להכנס לחדר הזה משום צניעות, וכדרך שתיקנו שיהיו הנשים מספרות בבית הכסא משום ייחוד (סנהדרין יט, א), והיו מקומות, כגון ברוסי"ש פולין, שכשנולדה להם בת והיו שואלים את האב מה נולד אצלו לא היה משיב שנולדה לו בת אלא שנולדה לו 'מזל טוב', כי לומר תיבת נקיבה או בתולה נחשב אצלם כלשון שאינה נקיה. ומי ששומר על עיניו ומקדש ומטהר מחשבתו ורוצה להתנהג בקדושה ובטהרה, אזי גם דיבורו הוא בעדינות יתירה, משא"כ רשעים ממאים כל דיבורם הוא ניבול פה.

וז"ש המדרש, בשעה שאדם הולך ליקח אשה ושמע קל כלביא מנבחים הוא מצית מה אינון אמרין לעת ערב לעת צאת השואבות, פי' דכששומע שהם מדברים ביניהם באיזה שעה יוצאות השואבות, מזה יוכל להכיר כי קל כלביא מנבחין הוא, ונפקא מינה לאדם שהולך ליקח אשה, שאם שומע אנשים שמדברים ביניהם אודות השידוך כי בת תלמיד חכם היא והבחור הוא ת"ח וצדיק וכדו', ידע לנכון כי השידוך הזה טוב הוא בשבילו, שהרי הזמין הקב"ה שמיד בראשית דרכו בנוגע לעסק השידוך ישמע דברי קדושה וטהרה, משא"כ אם הוא שומע אז קל כלביא מנבחים לעת ערב לעת צאת השואבות, ורואה כי

נסתבב הדבר שישמע דברי ניבול פה, ישוב על עקבותיו וילך וישוב לביתו כי אין זה הזיווג המיועד בשבילו.

ומכ"ש על אחת כמה וכמה שצריכים לדעת כי מרשעים יצא רשע (שמו"א כה, יד), ואין להעלות על הדעת שמטומאה ורשע יצא דבר טוב ומועיל, ואנו נוכחים לראות זאת היטב מהנעשה בארה"ק, שאמנם הצדיקים ידעו הכל מראש והבינו כי לא בעזרתם של הכופרים מרשיעי ברית נושע בתשועת עולמים, אבל מקרב המון העם היו רבים שנתפתו לחשוב כי תבוא הישועה מהיכן שתבוא, שהלא עת צרה היא ליעקב ואין ברירה אחרת, ואין דברינו מהמשומדים שנתכוונו לפרוק מעליהם עול מלכות שמים בזדון, אלא יראי ה' אשר שגו ברואה ולא הבינו כי מרשעים וכופרים א"א לצאת דבר טוב אפילו בגשמיות, שלפי שעה נדמה אמנם כי טוב הדבר ובאה הרווחה אבל בסופו של דבר שבה הסט"א וגובה מחיר כפל כפליים רח"ל. ולאור כל זאת לא יפלא המצב מרדיפת שומרי התורה והמצוות שמה, ששומעים דברים אשר לא יאומן כי יסופר, כי אם כבר בראשית דרכם היתה מוגמתם לפרוק מעליהם עול מלכות שמים והם המנהלים את העסקים א"א לצפות שהתוצאה תהיה אחרת.

והוא הדבר גם עם הריפורמים באמריקא, שהיו כאלה שהלכו להתרפס בפניהם וביקשו מהם טובות הנאה כלשהם, ולא השכילו להבין כי מרשעים כאלו לא תצא שום טובה, שדבר שהוא טוב ומועיל לישראל א"א שיתחיל מהטומאה, כי מהטומאה לא יוצאת שום טובה, שממקור שיוצא רשעות א"א שתצמח טובה וברכה, כשאתה רואה כי הפרו תורתך אל תחכם הרבה ותתברך בלבבך כי עוד ייטיבו דרכם וכדו', אלא התרחק מהם, ואל תלך אל השטן לבקש ממנו טובות, כי השטן אינו מסוגל להיטיב, זולת במקום אחד מצוינו (חגיגה ד, ב) ברב ביבי בר אבבי דהיה שכיח מלאך המות גביה, והרבה נתחבטו כבר כזה להבין פשר דבר, אבל דבר פשוט הוא כי לא כדאי לכל אחד להתחבר עמו, אמנם הוא יתן לך ויוסיף ויתן להגדיל תורה ולהאדירה וידמה בעיניך כי הוא כולו טוב, אולם עכ"ז אני מזהירך שתתרחק ממנו כמטחוי קשת, וזאת מזהירה המשנה (אבות א, ו) ואל תתחבר לרשע, והמעם, כי ואל תתייאש מן הפורענות, שלא תאמר אתחבר עמו ואולי עי"ז יחזור הרשע למוטב ובינתיים תהא לי טובת הנאה ממנו לטובת מוסדות התורה וכדו', כי סופו של דבר עלולה לבוא עליך פורענות ח"ו ותהא תוהה על הראשונות, ולא רק מפני שאתה עלול ללמוד ממעשיו אסור לך להתחבר עמו אלא מפני שלא יתכן כי ממנו תצמח טובה כלשהי, וכן איתא באדר"ג (פ"ט מ"ד) אל תתחבר לרשע, ואפילו לתורה, וזה אמת ויציב, תורת אמת.

ובשמתבוננים בנעשה כיום בעולם רואים כי המצב הוא בבחינת אוי לי מיצרי ואוי לי מיוצרי, באמריקה גובר הרשע והולך, הורגים אנשים מבלי שום עילה וסיבה, ובמקומות מסוימים אנשים כבר כמעט נמנעים מלצאת לרחוב מפחד בלילות, וכל זאת למרות שראשוני המתיישבים פה רובם התחברו עם הגוים והלכו ללמוד בבתי הספר שלהם, ודימו בנפשם כי במדינה הזאת ייטב מאד לישראל, שהלא היהודים תפסו משרות מכובדות והגוים הביטו עליהם בהערצה מרובה.

והוא הדבר גם בארץ ישראל, שאין עוד מקום בעולם שבנ"י יהיו בצרה כזאת בהיותם שרונים בסכנה מתמדת יומם ולילה כמו שם, וכל הגוים אומרים השכם והערב לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד, ואין לך יום שאין קללתה מרובה משל חברתה, ובנ"י מבוהלים ומפוחדים מה יהיה גורלם ביום מחר, ולדידי אין כל פלא שכך הסתיים חזונם של הכופרים באלקי ישראל, וכי יכול היה להיות אחרת, וכי סברו באמת שמכופרים ומשומדים תצמח הצלת ישראל, וכי אין ידוע שמרשעים יצא רשע, והלא כל מי שיש לו שכל הישר ועינו בראשו יכול היה לדעת מראש שלא יתכן שמרשע יהוא יצאו טובות לישראל.

בשעה שיצאה גזירת הקונגרס פרלמנט ההונגרי אודות הקהילות הנפרדות הוצרכו להשתדל אז אצל הקיסר פראנץ יוזע"ף לבקש ממנו לבטל את החוקה שחקקו, והוחלט לשלוח אליו משלחת של רבנים נכבדים, קדושי עליון, צדיקים יסודי עולם, שהיו דבוקים בבוכ"ע, וביניהם היו הגאון בעל כתב סופר ומהרי"א אסאד ומהר"ש פרענקל מדאראג והרב הזקן רבי מנחם כ"ץ פרוסטיץ מצעהלים זצ"ל. ושמעתי מהר"ר חיים ווייס ז"ל שהיה תלמידו של הרב מצעהלים את אשר שמע מפ"ק גופא דעובדא היכי הוה, שבהגיעם לשם הוצרכו לעלות לקומה השניה, וכל המדריוגות המוליכות לשם היו ספוגים בדמעותיו של הרב מדאראג, ושפתותיו של הגאון מהרי"א אסאד שהיה בעל מקובל גדול היו מרחשין כל הזמן שמות הקדושים, אמר הרב מצעהלים אני שהייתי אברך למדתי כל הזמן. וכשעברו דרך החדרים שהיו מכוסים במראות פנה המהרי"א אסאד אל הכתב סופר והראה לו במראה ושאלו מיהו זה היהודי הזקן ההוא, הלא רואים עליו שיש עליו השראת השכינה, והוא לא ידע כי היתה זאת בבואתו שנסקפה מתוך המראה.

בשנכנסו לקיסר אמרו לו כי הם רוצים לברך עליו את הברכה שחלק מכבודו לבשר ודם, ולבש הקיסר את כובעו לכבוד הברכה, ועל השולחן היה מונח שתי וערב וביקשו ממנו רשות להפנות פניהם הצידה אל הקיר כדי שיוכלו לברך, והסכים גם לזה בחפץ לב, וכשפתחו בברכה מיהר הקיסר לחדר הסמוך וקרא לאשתו ואמר לה בואי מהר ותראי כי מלאכים (אנג'לס) הופיעו

בעת בארמון שלי, ואח"כ ענה אמן על ברכתם. ואז נגש אליו הרב מדאראג ומסר לו את המכתב שהכינו מראש ובכה בכיות נוראות עד שנדמה כי גם השולחן בכה עמו ביחד, ומרוב התרגשות בעת מסירת המכתב נפל המכתב לארץ והקיסר בעצמו התכופף והרימו, ופנה אל הרב ושאלו בשפתם, זקן, מדוע אתם ממררים כל כך בכבי, הכל יהיה טוב, אולם את הרבנים הזהירו מראש כי אין די באמירתו של הקיסר גרידא כי אם כאשר יתן את הדברים בכתב בחתימת ידו אז יהיה לזה תוקף גמור, ברם אסור היה לומר דבר כזה למלך כי זה נחשב כמרידה במלכות ממש, אך הרב מדאראג לא שת לבו לזאת ונענה ואמר לו, אני מבקש מהקיסר שיחיה שיחתום על הדברים הללו, ומיד הוציא הקיסר את עטו וחתם על ביטול הגזירה, ועד שהגיעו בחזרה עם הרכבת לפעסט כבר המתינו להם שם אלפי יהודים אשר קידמו אותם בכרכת מזל טוב על שהגזירה נתבטלה, כי הגיע מברק מהקיסר כי הוא מבטל את החלטת הקונגרס.

וסיפור לי עוד, כי לפני שהלכו אל הקיסר הוצרכו להכין כתב מליצה למסור לו, ולצורך זה שכרו העסקנים עורך דין מפורסם שהוא ינסח את המכתב, וכשנודע להגאון מהרי"א אסאד התרעם על כך מאד ואמר כי פושע ישראל איננו האיש המתאים לכתוב מכתב כזה, וקרע את המכתב לגזרים, וצוה לחפש יהודי שומר תורה ומצוות שמאמין בה' שהוא יכתוב את המכתב. נמצינו למדים מזה כי כשהשליחות מתבצעת על ידי צדיקים ושומרי תורה ומצוות יש לזה הצלחה וקיום, משא"כ כאשר הפושעים הם השתדלנים אין דבר טוב יוצא מהם.

ובשים לב נוכחים אנו לראות מהי הסיבה לגודל הצרות בדור הזה, שבדורות הקודמים אף שהגוים התנהגו כחיות טרף ממש מ"מ לא נשמע כדבר הזה שתקום עלינו צרה כזאת כהיטלר הרשע ימ"ש אשר עלתה בידו להוציא לפועל את זממו להרוג ולאבד מליוני יהודים בבת אחת, ואפילו בתקופת החורבן שהיתה עת צרה גדולה ליעקב עב"ז מצינו ששלוש שנים אחרי החורבן כבר שבו לאר"י ותקנו שם את המשניות, ורבינו הקדוש היה בידידות עם אנטונינוס המלך, ואנטונינוס השכיב עצמו לארץ שרבינו הקדוש יעלה על גביו, ואילו היום ל"ע מרעה אל רעה יצאו, והצרות מתקיפות והולכות, וברור כשמש שהגורם לכך הוא מפני כי נמסרנו ביד השתדלנים הרשעים, ואף שאין זאת אשמתינו, אולם מ"מ מקבלים את העובדה הזאת בהסכמה מלאה, וסומכים עליהם, ואנשים מקוים אולי בכל זאת יצליח הרשע לפעול משהו לטובת כלל ישראל, וכששומעים כי נכשל בשליחותו מצטערים על כך. פתי שכמותך, האם

הנך סבור באמת כי ע"י כופר בעיקר תצמח ישועה לכלל ישראל, וכי ע"י הגלחים צמחה אי פעם טובה כלשהי, היתכן כדבר הזה.

כשהיו הולכים הר' משה מאנטיפיורי ז"ל, או הר"ר שמעון וואלף ראמשילד ז"ל שהיה צדיק אמת להשתדל לטובת כלל ישראל, או כשהלכו חכמי התורה כהרמב"ם והרמב"ן והאברבנאל או כהנודע ביהודה וכדו' שאר קדושי עליון, יכלו לפעול את אשר הוצרכו לטובת ישראל, ואף בדורינו זה לפני המלחמה כאשר יצאה הגזירה לאסור את השחיטה, הלכו החפץ חיים זי"ע והרה"ק מבעלזא זי"ע בשליחות אל המלוכה, והם שניהם לא ידעו אפילו מילה אחת בפולנית, רק עמדו שניהם לפניו ובכו, וכששאלו את המיניסטער אם הוא מבין את בקשתם ענה כי את השפה הזאת יכול כל אחד להבין, ואמנם עלה בידם להמתיק את הגזירה. משא"כ כשעוסקים בזה כופרים ומשומדים אשר כל היוצא מפיהם טמא ומטומא לא יכולה שום טובה לצאת מזה, ורואים זאת בחוש, ואנשים אינם שמים לב להתבונן, עינים להם ולא יראו, כי מהשתדלותם נולד רק רשעות וטומאה ומלאה"מ, הבשר הכשר ביותר אם מבשלים אותו בסיר טריפה הוא טריף, ולדאבונינו כל המתבשל לטובת ישראל כיום עובר דרך כלי טריפה, היפלא שכך עלתה בימינו, הלא אי אפשר שיהיה אחרת, ולולא ה' שהיה לנו מי יודע מה היה קורה עמנו, וב"ה כי גברו חסדיו עמנו וניסים מיוחדים והשגחה פרטית מיוחדת יש בכל יום שהכל עובר בשלום.

ובך הורו לנו חכו"ל (ברכות סד, א) אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר (ישעיה נד, יג) וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך, שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול (ההלים קיט, קסה), ולמה הוצרך התנא לשנות הלשון ולומר אל תקרי, אלא שבא להורות לנו כי אמנם יהיה רב שלום בניך ויהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך, אך כל זאת בתנאי אל תקרי [ורב שלום] בניך אלא בוניך, כאשר הבונים יהיו אוהבי תורתך, דברש"י (ברכות ח, א ד"ה פדה בשלום) דשלום היינו תורה, וכאשר ורב שלום בוניך, שהמרבית בתורה הם יהיו בוניך ומקומיך, אז יהיה שלום בחילך, ולא כאשר הכופרים שונאי ה' יהיו בוניך.

ובעודה"ר כשהיה החורבן באירופא היו היהודים שם תמהים ושואלים מדוע לא שומעים כלום מיהדות אמריקא, למה הם מחרשימים בשעה ששורפים ככבשני האש כשלושים אלף יהודים ביום אחד, שכך היה בזמן שאני הייתי שמה, שהקרימטוריומס לא הספיקו לשרוף רק שנים עשר איש אלף ביממה, ושמונה עשר אלף היו יורים בהם ביער ושפכו עליהם נפט ושרפום, ובלילה היתה האש מאירה את החשיכה כמו באמצע היום, ובכל האיזור הרגישו את ריח הבשר השרוף, וכולם התפלאו איך זה שיהודי אמריקא

מחרישים ואינם מרעישים עולמות. אולם כעת מובן לי היטב מה שקרה אז, כי מי היו אז המושלים בכיפה, המשומדים והכופרים שהיו גוים גמורים מבטן ומלידה, וכי על ידם היתה יכולה לבוא הצלת כלל ישראל, הלהן תשברנה, והסיבה למה טעו לחשוב כן הוא מפני כי בפולין היו הרבה יהודים שומרי תורה ומצוות שהיו חברי הסי"ם וכן בהונגריה היה הג"ר קאפל רייך זצ"ל אבד"ק פעסט שהיה מהמקורבים למלכות ועוד אחרים שהיתה להם השפעה אצל השררה, וסברו לתומם כי גם באמריקא כך הוא, ולא ידעו כי באמריקא כולם היו רשעים גמורים.

ולדאבון הלב, בעוה"ר זהו המצב בעולם היום, פנינו לימין ואין עוזר לשמאל ואין סומך, וכי למי נצפה שיושיעינו לשמאלנים ולקומוניסטים הממאים שבאוניברסיטאות פה באמריקה המתחברים אל הערבים, או אל החילונים היורדים לחו"ל ומתבוללים כדי שלא יכירו בהם כי היו יהודים, והלא אי אפשר לקוות כי תבוא ישועת ה' כי אם מהשי"ת לבדו או משלוחיו הנאמנים.

הגייעה כבר השעה שהיהודים המניחים תפילין בכל יום ומייחדים שמו באהבה ערב ובוקר ואומרים שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד יכירו וידעו כי עליהם לפנות אל השי"ת ולא להתחשב בגויים ולא לסמוך עליהם ולא לפנות אליהם ואף לא לחשוש כ"כ מפניהם, ולדעת כי אנו מקוים אך ורק לישועת ה' אשר יעשה עמנו וישלח לנו את אליהו הנביא, וכשיבוא עזרו מקודש, אז נושע בישועה אמיתית.

ובזה נ"ל דבר יקר לפרש מאי דשינוי במסכת סוטה (מט, א) ת"ר ר' פנחס בן יאיר אומר משחרב בהמ"ק בושו חברים וכו' ונדלדלו אנשי מעשה וכו' ואין דורש ואין מבקש ואין שואל על מי לנו להשען על אבינו שבשמים. דכל זמן שהטעות מושרשת בקרב בני"י כי יש לנו אח בבית המלך שעליו יכולים להיות סמוכים ובטוחים, וסומכים על בעלי ההשפעה בעולם מקרב העם היהודי, אין כל מבוא לישועתינו לבוא, ואדרבה חדשים לבקרים מתחדשות גזירות חדשות, אמנם כאשר יעזור השי"ת ויפקחו עיני בני"י ויכירו לדעת כי אין שואל, שאין מי שישאל ויבקש עבורך, כי ה'שואל' שאתה בוטח בו איננו שואל כי אם 'לוקח', שהוא גונב נתחים הגונים לעצמו, ואין טובת כלל ישראל בראש מעייניו כלל כי אם את טובותיו החומריות הוא מבקש, ובשביל תאוה אחת הוא מוכן למכור את כל כלל ישראל ותורתה גם יחד, ואין דורש ואין מבקש טובה עבורך, אז יבוא הזמן אשר על מי לנו להשען על אבינו שבשמים. שכל זמן שהיית טועה לחשוב שרשע פלוני יושיעך וכדו' לא היה מקום לצפות לישועת ה', כי היית לאחר ייאוש, אולם כיון שכבר זכית לבוא להכרה כי שוא תשועת אדם, ורק

השי"ת הוא מעוזינו ומבטחינו, אז אכן הגיעה השעה להשען על אבינו שבשמים, כי עליו אכן יש לנו לסמוך, ויאה לנו לומר אין לנו מלך אלא אתה, או כנוסה אשכנו בנשמת אין לנו עוזר וסומך אלא אתה, כי לא יעזבנו לא ישנו לנצח.

וזשאה"כ ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה, שכבר היום אני מודיע לכם מהי ברכה ומהי קללה, ואין לכם צורך להמתין שנים רבות עד שתודעו איזו דרך היתה הדרך ישרה שראוי היה לכם לבחור ללכת בה, והכלל הוא את הברכה היא הדרך שאתם רואים כי היא מוליכה אתכם במסילה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום, שהפעולות שאתם עושים גורמים לכם לעשיית מצוות וללכת בדרכי ה', ואז אות היא כי זאת הברכה אשר צוה ה' והנכם הולכים בדרך הישר, ואת הקללה הדרך אשר אחריתה עדי אובד היא דרך כזו שאתם רואים כי היא גורמת לכם אשר אם לא תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום וגו'.

ו'ז"ש מקץ שבע שנים תעשה שמיטה, וזה דבר השמיטה וגו', את הנכרי תגוש וגו', אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך ה' בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה לרשתה, אמנם מתנה הכתוב זאת בתנאי, רק אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך לשמור לעשות את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום, פי' שמיד כאשר ה' אלקיך נותן לך את הארץ לרשתה תשמע בקול ה' אלקיך, שהארץ תגרום לכם לשמור לעשות את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום, אז תדע לנכון כי הארץ הזאת תהיה זבת חלב ודבש ועד הסוף לא יהיה בך אביון, מה שאין כן כאשר ח"ו תראה כי ישיבת הארץ תגרום לך ח"ו לשמה, אזי ידוע תדע כי יקרה ח"ו ההיפך מזה, והגוי אשר עליך יעלה מעלה מעלה ואתה רח"ל תרד מטה מטה, כי ה' אלקיך ברכך כאשר דבר לך וזהו נתינת טעם כי רק כאשר ה' הוא אלקיך אז ברכך כאשר דבר לך, אבל מהטמומה והסמ"א אי אפשר לך לקבל מהם ברכה, ואך כאשר תראה כי זה מביאך לעבוד את השי"ת אז תדע כי הכל הוא מהשי"ת ומזה תבוא לברכה.

עלינו יהודות להשי"ת על כי אנו נמצאים כבר בפתח חודש אלול של שנת תשל"ו, שהרה"ק מקאמארנא נביא ה' אומר בספרו (מעשה אורג מעשר שני פ"ה מ"ב, ועצי עדן עדיות פ"ב מ"ט) כי זהו הזמן האחרון לגאולה, ורואים כי כל הצרות התחילו דוקא ברגע האחרון, וכמ"ש בספח"ק גועם אלימלך פרשת ואתחנן עה"פ בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת כו', שאף על פי שניתן רשות למקטרג חלילה לאיזה צרה ח"ו אף על פי כן אינו רשאי לעשות שום דבר עד שמשלחין אותו במכוון לעשות הדבר ההוא, וזה הוא מחסדי

הבורא ברוך הוא שנקצב לאיזה אדם איזה צער חלילה לכמה ימים או אינו יכול הבעל דבר למצוא עת ההוא כי אם בסוף הימים שנקצב לו למען יוכל האדם לסבול כיון שלא יאריך הזמן הצער וכו', עיי"ש, וצריכים לדעת שבזמן תשובה כזה, הראשון, צריכים לשוב על אודות הצפיה לישועה, ולדעת שכאשר בי לישועתך קוינו כל היום או יכול להיות ומצפים לישועה, משא"כ כאשר מצפים לישועה שתבוא ע"י כופרים ומשומדים ממאים רח"ל אזי לשוא היא צפייתנו, ורק כשמקוים לישועת ה' אז יש לנו מה לקוות ולייחל.

אני שב ומבקש, בני א-ל חי, אמנם לא דבר קל הוא, אבל התבוננו היטב ושימו את הדברים אל לבכם, איש לרעהו יאמר חזק, לא אפסה חלילה תקותינו, אלא אדרבה ככל שרואים שדרך הרשעים אובדת ונשברת יודעים אנו כי הש"י שובר את כח הסט"א, ועלינו לדעת שאין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, ולהתחזק בכטחון לבורא כל העולמים, מתקרב ובא חודש אלול הק' אשר דורשי רשומות אמרו כי הוא נוטריקון א'ני ל'דודי ו'דודי ל', ורומז דכאשר אני לדודי ויודע שאין לי למי לפנות כי אם אל הש"י כי רק הוא בכוחו להושיעני, אזי ודודי ל', שממקומו הוא יפן אלינו ברחמים ושולח לנו עזרתו מקודש.

יעזור הש"י שנוכל לעשות תשובה להש"י, ולקבל עלינו עול מלכות שמים שלימה ולומר אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה, ויעזרינו הש"י שחבלי המשיח יקלו מעלינו, ותחוינה עינינו במהרה בשוכך לציון ברחמים, ונגאל גאולת עולם בב"א.

בשוח"ט ליל שב"ק פר' ראה תשל"ג

לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תננה ואכלה או מכור לנכרי, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך (דברים יד, כא). וצל"ב אומרו כי עם קדוש אתה, מה נתינת מעם יש בזה לאיסור אכילת נבילה.

ונראה לכאר ההנה עינינו הרואות כשאישי הישראלי רוצה לקיים מצוה גדולה, כמה קשה לקיימה בשלימות, כי היצה"ר פורש להגליו מכשולות והפרעות. אבל על ידי שאישי הישראלי מקיים המצוות הקטנות בשלימות, הקב"ה בעוורו שיוכל לקיים גם המצוה הגדולה בשלימות.

וזוה דבר הכתוב, **לא תאכלו כל נבילה וגו'**, וכי תאמרו אם כן איך נאכל אפי' בשר שחוטא הא איכא למיחש בכל בהמה שנשחטה שמא היה נקב

במקום השחיטה ומריפה היא, לזה מסיים הכתוב כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, אתם קדושים ופרושים ונוהרים אף בדקדוקי מצוה קלים, ובזכות זה ישמור השי"ת שלא יבוא מכשול לידכם.

בשונה"מ יום שב"ק פר' ראה תשל"ג

כי תשמע בקול ה' אלקיך לשמור את כל מצוותיו אשר אנכי מצוך היום, לעשות הישר בעיני ה' אלקיך (דברים יג, יט). יש לבאר כפל הלשון לשמור את כל מצוותיו ולעשות הישר בעיני ה'. גם צ"ב למה נסמכה פסוק זו לפרשת עיר הנדחת.

ונראה לפרש שבאומרו "מצוותיו" התכוון לדיני התורה החוקים והמשפטים, ובאומרו "הישר" התכוון להתנהגות ביושר ובדרך ארץ, כמו ששגור כפי העולם "איפה היושר".

אמנם רצה הכתוב להורות לנו בזה שרק מי שמתנהג בדרך התורה, ועוסק בתורה ומקיים המצוות ועובד את השי"ת הוא יכול לדעת מהו יושר ומה לא, אבל מי שאינו דבוק בתוה"ק משבש התחומים ומערב בין יושר והיפוכו.

זקה"ק בעל דברי חיים זיע"א הקפיד פעם כששמע שמתרעמים על התנהגותו של מאן דהו בנוסח "איפה היושר", ואמר הכי יתכן לצפות ליושר מאיש שמשוקע בטומאה, רק על מי שדבוק בהשי"ת שייך לתמוה "איפה היושר", כי היושר ומדות דרך ארץ נעוצים בתוה"ק.

ובגון פרשה זו של עיר הנדחת שצוה התוה"ק הכה תכה את יושבי העיר ההוא לפי חרב, מי שאינו דבוק בתוה"ק ואינו עובד את השי"ת שואל איפה היושר, הכי ראוי והגון לעשות כן, להרוג ולאבד עיר שלמה על כל יושביה, ורק מי שדבוק בתוה"ק ועובד את השי"ת יכול להבין איך שתורתנו הק' כל דרכיה בצדק וביושר.

ולכך בסיום פרשה זו של עיר הנדחת כתוב כי תשמע בקול ה' אלקיך לשמור את כל מצוותיו אשר אנכי מצוך היום, רק כאשר תשמור ותקיים את כל המצוות החקים והמשפטים, תוכל לעשות הישר בעיני ה' אלקיך, להתנהג ביושר ובצדק, שיפקחו עיניך להבין מהו יושר אמיתי בעיני השי"ת יוצר כל היצורים.

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר משה יוסף טעסלער הי"ו
לרגל שמחת תגלחת נכדו זאב נ"י
בן לחתנו הרה"ח מוה"ר יונתן עקיבא הכהן לעווינשטיין הי"ו
ולרגל שמחת הולדת הנכד מרדכי אהרן חיים נ"י
בן לחתנו הרה"ח מוה"ר ישראל מענצער הי"ו
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרב אברהם דוד נוססענצווייג הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבן חיים נ"י
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר משה פעלבערבוים הי"ו
לרגל שמחת תגלחת בנו אשר חיים נ"י
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר מרדכי יהושע טעסלער הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבת פינא שתחי'
למו"ט ובשטומ"צ

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה
שע"י איגוד חסידי צאנז
718.431.1055